

KINNITATUD
Miina Härma Gümnaasiumi
Direktori käskkirjaga nr 93
29. august 2023

Akadeemilise aususe juhend

Õpilaste teadmised akadeemilisest aususest võivad olla erinevad. Seega tahab Miina Härma Gümnaasium juhtida tähelepanu akadeemilise aususe erinevatele tahkudele ning toetada õpetajaid akadeemiliselt ausa käitumise kasvatamisel.

Akadeemilise aususe põhimõtete väljatöötamisel juhendub kool järgmistest dokumentidest:

- Eesti Teadusagentuuri ja Tartu Ülikooli eetikakeskuse koostatud heast teadustavast¹
- International Baccalaureate Organization'i dokumendist „Akadeemiline ausus IB hariduse kontekstis“².
- International Baccalaureate Organization'i dokumendist “Akadeemilise aususe poliitika”³
- Tartu Ülikooli suunised tekstiroboti kasutamiseks õppetöös⁴

Akadeemiline ausus on oluline osa koolikultuurist. Akadeemilise aususe juhendi vaatavad üle ning teevad ettepanekud uuendamiseks vastavalt vajadusele juhtkond, õpilasesindus, hoolekogu ja õppenõukogu. Dokumendi kinnitab direktor käskkirjaga.

Akadeemilise aususe põhimõtete jälgimine on kõigi kooli kogukonna liikmete ühine kohustus, et tagada õiglus, usaldus, usaldusväärsus ja lugupidamine teiste suhtes.

Kooli juhtkond loob keskkonna, kus akadeemilist ausust mõistetakse ja järgitakse. Juhtkond innustab kooli kogukonda hoidma vastastikust austust ja usaldust, kus kõik osapooled võtavad võrdse vastutuse akadeemilise aususe eest.

¹ <https://www.eetika.ee/et/eesti-hea-teadustava> (24.10.2017)

² <http://www.ibo.org/globalassets/digital-toolkit/brochures/academic-honesty-ib-en.pdf> (24.10.2017)

³ <https://www.ibo.org/contentassets/76d2b6d4731f44ff800d0d06d371a892/academic-integrity-policy-english.pdf> (IBO, 2019)

⁴ https://ut.ee/sites/default/files/2023-05/chatgpt_kasutamise_he_a_tava_28_04_2023_pdf_1.pdf (02.05.2023)

KINNITATUD
Miina Härma Gümnaasiumi
Direktori käskkirjaga nr 93
29. august 2023

IB koordinaatorid vastutavad akadeemilise aususe põhimõtete arendamise eest koolis. Pedagoogiliste juhtidena vahendavad nad infot õpetajatele, õpilastele, nende vanematele või eestkostjatele. Koos kooli juhtkonnaga tagavad nad õpetajatele akadeemilise aususe põhimõtete õpetamiseks ja järgimiseks vajalikud koolitused ja vahendid.

Õpetajad tagavad, et iga õpilane mõistab akadeemilise aususe nõudeid tema õppeaines. Iga õpetaja on akadeemilise aususe õpetaja. MHG rakendab uurimuslikku õpet alates 1. klassist, õpilasi suunatakse infot otsima ning allikatele viitama igas kooliastmes ja kõikides ainevaldkondades. Õpetajad pakuvad oma õpilastele tuge akadeemilise aususe põhimõtete järgimisel ning arendavad õpilaste vastutustundlikku suhtumist oma õppeprotsessi, võimaldades neil mõista teadusliku töö eetilisi nõudeid. Õpetajad saavad tehnilist tuge ja koolitusi, et õpetada õpilasi korrektselt allikatele viitama, kasutades tehnilisi vahendeid. Viitamisele pööratakse erilist tähelepanu 8. klassis enne loovtööde tegemise protsessi algust, ning IB Diploma Programme'i Extended Essay, uurimis- või praktilise töö kirjutamise jooksul 11. ja 12. klassis.

Raamatukoguhoidja teeb koostööd õpetajate ja õpilastega akadeemilise aususe nõuete järgimiseks vajaliku infokirjaoskuste arendamiseks. Raamatukoguhoidja toetab õpilasi loov- ja uurimis- ning praktiliste tööde koostamisel, nõustades neid autoriõiguse ja intellektuaalse omandi nõuete mõistmisel ning teemaga seotud esmaste ja teiseste allikate leidmisel.

Õpilaselt eeldatakse MHG akadeemilise aususe juhendi tundmist ning põhimõtete järgimist oma koolitöös samamoodi nagu koolivälistes tegevustes. Õpilased ei ole mitte ainult õppesisu vastuvõtjad, vaid neilt oodatakse ka sisu loomist ja tööde sooritamist, mis on autentsed ning peegeldavad nende isiklikku saavutustaset. Uurida ja avastada, mida teised on mingis valdkonnas teinud, ja autorite panust neile viidates tunnustada, on sama oluline kui oma ideede ja töö eest tunnustust saada.

Vanematel ja seaduslikel eestkostjatel on oluline roll akadeemilise aususe väärtuste ja tähtsuse kujundamisel. Kuigi nad ei ole otseselt seotud igapäevaste ülesannetega koolis, saavad lapsevanemad ja eestkostjad teha koostööd kooli

KINNITATUD
Miina Härma Gümnaasiumi
Direktori käskkirjaga nr 93
29. august 2023

juhtkonna ning õpetajaskonnaga, et kujundada akadeemiliselt ausat käitmisviisi, julgustades oma lapsi järgima reegleid ja täitma kõiki töid vastavalt ootustele.

Akadeemiliselt aus õpilane

- Mõistab akadeemilise aususe juhendit ja nõudeid.
- Teeb kõik ülesanded, eksamid ja kontrolltööd ausalt ning enda parimate võimete kohaselt.
- Viitab kasutatud allikatele kõigis kirjalikes ja suulistes töödes.
- Hoidub tööde koostamisel või toimetamisel lubamatu abi saamisest, näiteks sõpradelt, sugulastelt, teistelt õpilastelt, eraõpetajatelt, essee kirjutamise või teksti toimetamise teenustelt, eelkirjutatud essee pankadelt või failide jagamise veebilehtedelt.
- Ei anna tööde tegemisel lubamatut abi kaaslastele.
- Kasutab vastutustundlikult internetti ja sellega seotud sotsiaalmeedia platvorme.
- Reageerib akadeemilisele väärkäitumisele ning teatab sellest oma õpetajale ja/või programmi koordinaatorile.

MHG akadeemilise aususe juhend lähtub põhimõttest: „Tea, mis on vale, et käituda õigesti“.

Akadeemiline petturlus

Akadeemiline petturlus on käitumine, mis võib anda õpilasele ebaausa eelise hindeliste tööde sooritamisel.

Akadeemiline petturlus on näiteks:

- Plagieerimine – kellegi teise töö (sh. tekstiroboti loodud tekstide) või mõtete esitamine enda omadena. Algallikale tuleb alati viidata, kasutades üldtunnustatud vormingut.
- Kokkumäng – teise õpilase ebaausa käitumise võimaldamine, näiteks lubades oma töö pealt maha kirjutada või lubades enda tööd esitada teise õpilase omana.

KINNITATUD
Miina Härma Gümnaasiumi
Direktori käskkirjaga nr 93
29. august 2023

- Eneseplagiaat – ühe ja sama töö esitamine erinevate hindeliste ülesannete täitmiseks samas või erinevates ainetes.

Samuti kuuluvad akadeemilise petturluse alla kõikvõimalikud muud tegevused, mis annavad õpilasele ebaausa eelise või mõjutavad teiste õpilaste tulemusi.

Ei ole aus:

- esitada ühte ja sama tööd mitme erineva hinde saamiseks;
- kunstlikult tekitada andmeid ülesandes, kus neid peab koguma;
- kokkuvõtval töö, arvestusel või eksamil kasutada materjale/vahendeid, mis pole lubatud (sh tekstiroboti vm tehisarul põhinevad tööriistad);
- häirida kontrolltöö, arvestustöö või eksami kulgu ebasobiva käitumisega, teise õpilase häirimisega või muul moel;
- salvestada ja/või vahendada kontrolltöö, arvestustöö või eksami ajal töösse puutuvat informatsiooni või aidata sellele kaasa;
- esineda teise õpilasena;
- esitada tekstiroboti poolt loodud sisu enda nime all;
- omandada kontrolltöö, arvestustöö või eksami materjale ebaausal teel ;
- avaldada eksamitööga seotud informatsiooni kellelegi väljaspool kooli 24 tunni jooksul pärast eksamit⁵;

Akadeemilise petturluse kahtluse korral kontrollib õpetaja õpilase töö autentsust. Kui õpetajal, õppejuhil või mõnel teisel asjasse puutuval koolitöötajal on kahtlus, et õpilase töö ei pruugi olla autentne, võib tarvitusele võtta järgmisi meetmeid:

1.–4. klassis:

selgitavad vestlused, parandused/täiendused töös, töö ümberkirjutamine.

5.–9. klassis:

töö ümberkirjutamine, töö mittesooritatuks lugemine.

Plagieerimise korral:

⁵ ainult IB Diploma Programme'i õppekaval

KINNITATUD
Miina Härma Gümnaasiumi
Direktori käskkirjaga nr 93
29. august 2023

- selgitavad vestlused, millele järgneb õpilase võimalus parandada töö nõuetele vastavaks.

Muu akadeemiliselt ebaausa käitumise korral:

- kokkuvõtva töö hinne on „0“ ja töö ei kuulu järele vastamisele;
- jooksva hindamise puhul märgitakse töö mittesooritatuks, lisatakse Stuudiumisse märkus (“T” - tegemata).

Loovtöö:

- kui loovtöö ei vasta nõuetele, sekkub juhendaja ja plagiaadi korral on töö hindeks „0“. Tööd on võimalik uuesti kaitsta/vastata õppeaasta lõpus.

Korduva ebaausa käitumise korral teavitab õpetaja klassijuhatajat ja lapsevanemat (märkus Stuudiumis) ja klassijuhatajal on õigus alandada õpilase käitumishinnet.

10.-12. klassis:

Plagieerimise korral:

- selgitavad vestlused õpetaja või juhendajaga, vajadusel ka õppejuhiga, millele järgneb õpilase võimalus parandada töö nõuetele vastavaks, vastasel korral loetakse töö mittesooritatuks ja hinnatakse hindega „1“.

Muu akadeemiliselt ebaausa käitumise korral:

- nii perioodi kokkuvõtva kui ka jooksva hindamise või kontrolltöö korral hinnatakse töö hindega „1“. Jooksvatest hinnetest moodustunud arvestuslikku hinnet või arvestustööd on õpilasel võimalik soovi korral järele vastata pikendatud õppetöö ajal. Aineõpetajal on õigus ebaausate võtete kasutamise põhjendatud kahtluse korral rakendada ka teisi meetmeid. Näiteks anda õpilasele võimalus hinde parandamiseks suulise vastamise vormis vms.

Praktiline või uurimistöö:

KINNITATUD
Miina Härma Gümnaasiumi
Direktori käskkirjaga nr 93
29. august 2023

- kui praktiline või uurimistöö ei vasta nõuetele, on juhendajal kohustus sekkuda ja anda õpilasele võimalus tööd parandada. Kui hindamiseks esitatud töö on plagiaat, on töö hindeks „1“. Uue võimaluse **uue teemaga** praktilist või uurimistööd sooritada saab õpilane õppeaasta lõpus (augustis).

Kui õpilane eitab akadeemiliselt ebaausat käitumist, kutsutakse kokku komisjon, mille ülesandeks on olukorda uurida.

IB Diploma õppekava:

IB Diploma Programme'i õppekava kohustuslike hindeliste tööde puhul kutsutakse kokku komisjon, kes uurib õpilaselt ebaausa käitumise põhjuste kohta ning:

- võib lubada töö uuesti kirjutada, kui selleks on veel aega;
- võib keelata tööd uuesti kirjutada, kui selleks enam aega pole, selgitades õpilasele kohustusliku töö esitamata jäämise tagajärgi ning õppeaine hinnet ei panda välja;
- teavitab IBO-d, kui ebaaus käitumine tuleb ilmsiks pärast töö esitamist;
- ootab ära IBO-poolsed otsused, kui ebaaus käitumine avastatakse IBO poolt.⁶ Õpilasele ei väljastata lõpptulemusi enne, kui uurimine on läbi viidud ja otsus tehtud.

Kui õpilane on tõendatult süüdi akadeemilises petturluses õppeaine kohustusliku komponendi puhul, ei väljastata hinnet selles aines ega ka lõpudiplomit. Õpilane võib registreerida järeltöökseksamisessioonile ühe aasta pärast.

Kui on tegemist väga tõsise akadeemilise aususe põhimõtete rikkumisega, võib IBO komisjon keelata õpilase registreerimise järgmisteks eksamisesseioonideks.

Kui IBO saab akadeemilise aususe põhimõtete rikkumisest teada pärast diplomi väljastamist, võib IBO otsustada õpilase diplom kehtetuks kuulutada.

⁶ Academic honesty in the IB educational context, © International Baccalaureate Organization (2014)

KINNITATUD
Miina Härma Gümnaasiumi
Direktori käskkirjaga nr 93
29. august 2023

LISA 1: Akadeemiline ausus tehisaru tööriistade ning tekstiroboti kasutamisel õppetöös

Akadeemilise aususe peamine eesmärk on õpilaste teadmiste, arusaamade ning mõtteprotsesside nähtavaks tegemine. Selle käigus on oluline, et õpitakse kasutama akadeemilise aususe tehnilisi komponente, mille hulka kuuluvad korrektne viitamine, informatsiooni ning tehisaru (AI) tööriistade eetiline kasutamine⁷.

Akadeemilise aususe põhimõtete väljatöötamisel tehisaru ja tekstirobotite kasutamiseks lähtub Miina Härma Gümnaasium *International Baccalaureate* (IB) suunistest ning Tartu Ülikooli poolt loodud tekstiroboti kasutamise heast tavast⁸. Tehisaru tööriistade või tekstiroboti kasutamisel on õpilasel kohustus sellele korrektselt viidata.

Miina Härma Gümnaasiumis on tekstirobotite ja tehisarul põhinevate tööriistade kasutamine lubatud järgmistel viisidel ning juhtudel:

- Iseseisvaks õppimiseks paludes tekstirobotil selgitada mõisteid, leida lisainfot, korrigeerida teksti või esitada kontrollküsimusi ning saada vastuseid;
- täiendava info leidmiseks uurimistöo tegemisel (koos korrektse viitamisega);
- ajurünnaku abivahendina, et leida uusi ideid, argumente ja lähenemisi;
- hea näite leidmiseks teatud tüüpi kirjatöö sooritamisel;
- teksti toimetamiseks ja tõlkimiseks;
- kriitilise mõtlemise arendamiseks, hinnates tekstiroboti poolt loodud sisu ning kontrollides fakte;
- suuremahulisest õppematerjalist esmase ülevaate ja kokkuvõtte saamiseks.

⁷ <https://www.ibo.org/globalassets/new-structure/programmes/shared-resources/pdfs/academic-integrity-policy-en.pdf>
(okt 2019; täiendatud märts 2023)

⁸ https://ut.ee/sites/default/files/2023-05/chatgpt_kasutamise_hea_tava_28_04_2023_pdf_1.pdf (02.05.2023)

KINNITATUD
Miina Härma Gümnaasiumi
Direktori käskkirjaga nr 93
29. august 2023

Akadeemiliselt ebaaus on, kui õpilane...

- Esitab tekstiroboti või tehisaru poolt loodud sisu enda nime all;
- kasutab tekstiroboti poolt antud vastuseid kontrolltöö, testi või eksami ajal;
- kasutab uurimistöös tekstiroboti loodud infot ilma algallikale viitamata;

Tehisarule ja tekstirobotile viitamine

Tekstirobot või muu tehisaru tööriist ei ole õpilase töö kaasautor ega ka avaldatud allikas, vaid abivahend, mida kasutatakse töö koostamisel. Seetõttu on tehisaru ja tekstiroboti loodud sisu kasutamisel õpilasel kohustus viidata algallikale. Kui nimetatud tööriistu kasutatakse liialt suures mahus (nt. kogu töö ulatuses) või sellele viitamata, siis on tegu akadeemilise petturlusega. Tekstirobotile viidatakse kui suhtluspartnerile. On oluline teada, et tekstirobot ei ole avaldatud allikas, vaid tekstiloome mudel, mis annab erinevaid vastuseid lähtuvalt sellele antud sisendinfost. Viitamisel tuleb lähtuda kokkulepitud viitamisstiili (APA) juhistest.

Uurimistöö, loovtöö, essee või teaduslik artikkel

Töö metoodikat käsitlevas osas tuleb selgitada ja lahti kirjutada, kuidas tekstirobotit kasutati: milliseid küsimusi esitati, millised olid saadud vastused ning kuidas neis töös kajastati. Tekstirobotilt saadud täistekstid võib panna töö lisasse, kuid ei tohi täies mahus kasutada töös endas. Viitamisel tuleb kasutatud allikate loetelus ära märkida järgnev info:

- tekstiroboti looja;
- kasutatud tekstiroboti versiooni aasta;
- konkreetne tekstirobot ja selle versioon;
- keelemudeli tüüp või kirjeldus;
- tekstiroboti veebiaadress⁹

Näiteks: OpenAI. (2022). ChatGPT (20. detsembri versioon), suur keelemudel, <https://chat.openai.com/>.

⁹ https://ut.ee/sites/default/files/2023-05/chatgpt_kasutamise_hea_tava_28_04_2023_pdf_1.pdf (02.05.2023)

KINNITATUD
Miina Härma Gümnaasiumi
Direktori käskkirjaga nr 93
29. august 2023

Lisalugemist:

[Tartu Ülikooli suunis tekstiroboti kasutamiseks õppetöös](#)

[OpenAI soovitusel ChatGPT kasutamiseks õppetöös \(inglise keeles\)](#)

[APA juhend tekstirobotile viitamiseks \(inglise keeles\)](#)

[Haridus- ja Teadusministeeriumi suunised tekstiroboti kasutamiseks koolis](#)

[Euroopa Komisjoni erikasunised tehisintellekti \(AI\) ja andmete kasutamise kohta õpetamisel ja õppimisel](#) (võimalik alla laadida dokument eesti keeles)